

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ
Į S T A T Y M A S**

2002 m. birželio 25 d. Nr. IX-986
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šio Įstatymo tikslas – užtikrinti naftos produktų ir (ar) naftos valstybės atsargų (toliau – atsargų) sudarymą, sukaukimą, tvarkymą ir naudojimo kontrolę.

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Atsargų sudarymas** – atsargų nomenklatūros, lėšų dydžio, atsargų kiekio, jų sukauptimo terminų, laikymo sąlygų nustatymas.

2. **Atsargų kaupimas** – atsargų pirkimas ir laikymas jų saugojimo vietose.

3. **Atsargų tvarkymas** – atsargų atnaujinimas, keitimas, nurašymas, apskaita, atkūrimas.

4. **Atsargų naudojimas** – atsargų panaudojimas energijai gaminti ar jų pardavimas laikantis šio ir kitų įstatymų nustatytos tvarkos ir apribojimų.

5. **Ekstremali energetikos padėtis** – laikotarpis, kai yra sutrikęs normalus energijos išteklių ar energijos tiekimas energetikos įmonėms bei vartotojams ir jų tiekimas trukdomas tiek, kad energetikos įmonės šių sutrikimų nespėja laiku numatyti bei valdyti ūkinės veiklos metodais, taip pat laikotarpis, kai įstatymų nustatyta tvarka įvesta nepaprastoji ar karo padėtis.

**ANTRASIS SKIRSNIS
ATSARGŲ SUDARYMAS, KAUPIMAS, TVARKYMAS**

3 straipsnis. Atsargas kaupiantys subjektai

1. Atsargas, nurodytas šio Įstatymo 7 straipsnyje, privalo kaupti naftos produktus gaminančios įmonės, naftos produktus importuojančios įmonės bei Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos paskirtos valstybės įmonės. Dalį skysto kuro (mazuto) atsargų Vyriausybės nustatyta tvarka kaupia ir tvarko energiją gaminančios įmonės.

2. Įmonės, kurios verčiasi suskystintų naftos dujų importu bei gamyba, privalo kaupti ir tvarkyti suskystintų naftos dujų, skirtų buitiniams reikmėms, atsargas. Suskystintų naftos dujų atsargų dydį, tvarkymo ir kaupimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Kaupti ir tvarkyti atsargas neprivalo įmonės, kurių pagamintų, importuotų, parduotų, sunaudotų naftos produktų kiekis per metus neviršija Vyriausybės nustatyto minimalaus dydžio.

4 straipsnis. Atsargų kaupimas ir tvarkymas

1. Atsargos kaupiamos ir tvarkomos įmonių lėšomis, valstybės biudžeto asignavimais, kurie nustatyti valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme atskirai specialiajai programai (toliau – valstybės lėšomis), kitomis teisėtai gautomis lėšomis. Valstybės lėšomis sukaupiami ir tvarkomi 50 procentų atsargų.

2. Įmonės, įpareigosios kaupti atsargas, savo lėšomis apmoka visas išlaidas, susijusias su joms pavestų atsargų kaupimu bei tvarkymu. Šios išlaidos įskaičiuojamos į jų parduodamų prekių ar paslaugų sąnaudas.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytos išlaidos įtraukiamos į apskaitą atskirai.

4. Įmonių lėšomis sukauptos atsargos yra tų įmonių nuosavybė. Valstybės lėšomis sukauptos atsargos yra valstybės nuosavybė. Valstybės nuosavybe esančias atsargas turto patikėjimo teisės pagrindu kaupia ir tvarko Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos paskirtos valstybės įmonės.

5. Atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo, kontrolės tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nurodyti valstybės ir savivaldybių įmonėms, kaupiančioms atsargas, atsargų saugojimo vietas.

5 straipsnis. Atsargų kokybė

Atsargai laikomų naftos produktų kokybė turi atitikti privalomų kokybės rodiklių bei standartų ar techninių sąlygų reikalavimus. Už atsargų kokybę atsako įmonės, įpareigosos kaupti atsargas.

6 straipsnis. Atsargų dydis

1. Valstybėje turi būti sukaupta tiek kiekvienos rūšies šio Įstatymo 7 straipsnyje nurodytų naftos produktų atsargų, kad jų pakaktų ne mažiau kaip 90 dienų, skaičiuojant pagal vidutinį kasdienį suvartojimą valstybėje per praeitus kalendorinius metus.

2. Skaičiuojant naftos produktų atsargų poreikį, atsargų dydis gali būti sumažintas iš praėjusiais kalendoriniais metais suvartotų naftos produktų kiekio atimant valstybėje išgautos naftos kiekį, perskaičiuotą į naftos produktus, tačiau ne daugiau kaip 25 procentus valstybėje suvartojamų naftos produktų kiekio.

3. Sukauptinų atsargų kiekius bei metines kaupimo užduotis įmonėms nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

7 straipsnis. Atsargų kategorijos

1. Turi būti kaupiamos šių naftos produktų atsargos:

1) variklių benzino, aviacinio benzino ir benzino tipo reaktyvinio kuro (pirma naftos produktų kategorija);

2) dyzelino, gazolio kurui, žibalo, žibalo tipo reaktyvinio kuro (antra naftos produktų kategorija);

3) skysto kuro (mazuto) (trečia naftos produktų kategorija).

2. Dalis atsargų gali būti kaupiama žalios naftos ar tarpinių naftos produktų pavidalo. Šiuo atveju žalia nafta ar tarpiniai naftos produktai turi būti perskaičiuojami į naftos produktus pagal praėjusių kalendorinių metų naftos perdirbimo įmonių naftos perdirbimo faktinės išėigos rodiklius. Šis pakeitimas gali būti taikomas ne daugiau kaip 40 procentų pirmos ir antros kategorijų produktų ir ne daugiau kaip 50 procentų trečios kategorijos produktų.

8 straipsnis. Atsargų sudėtis

1. Atsargoms galima priskirti valstybėje turimą naftą bei naftos produktus, esančius:

1) įmonių sandėliuose (terminaluose);

2) naftos terminalų rezervuaruose;

3) uostuose prisišvartavusiuose tanklaiviuose.

2. Importuojama nafta ar naftos produktai gali būti priskirti atsargoms tik baigus įforminti importo procedūras.

3. Atsargoms negali būti priskiriama:

1) dar neišgauta valstybės teritorijoje nafta;

2) atsargos, skirtos jūroje plaukiojančių laivų bunkeriams ar esančios jūroje plaukiojančių laivų bunkeriuose;

3) atsargos, skirtos tiesioginiam tranzitui;

4) atsargos vamzdynuose, keliais ir geležinkeliais vežamose cisternose;

5) ginkluotųjų pajėgų bei joms skirtos atsargos;

6) atsargos degalinėse;

7) nepaimami likučiai rezervuaruose.

4. Atsargų sudėtį kiekvienai atsargas kaupiančiai įmonei nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

9 straipsnis. Atsargų laikymas

1. Atsargos turi būti laikomos valstybės teritorijoje, pagal teisės aktų reikalavimus įrengtuose naftos ar naftos produktų sandėliuose (terminaluose). Sandėliai (terminalai) turi būti įrengti taip, kad bet kuriuo metu būtų galima naftos produktus paimti ir transportuoti į vartojimo vietas automobilių arba geležinkelių transportu, arba vamzdynais. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių numatytais atvejais atsargos gali būti laikomos ir kitose valstybėse.

2. Atsargos gali būti laikomos akcizais apmokestinamų prekių sandėliuose.

TREČIASIS SKIRSNIS ATSARGŲ NAUDOJIMO REGLAMENTAVIMAS

10 straipsnis. Atsargų naudojimas

1. Atsargos, nustatytos šio Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje, gali būti naudojamos tik ekstremalios energetikos padėties laikotarpiu.

2. Atsargos, viršijančios šio Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytą kiekį, gali būti naudojamos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Atsargų reguliavimas

1. Vyriausybės įgaliota institucija yra atsakinga už naftos, naftos produktų importo, eksporto, prekybos, suvartojimo būklės analizę bei įvertinimą, tam reikalingos nuolat veikiančios informacinės sistemos sudarymą, taip pat šio Įstatymo numatytų priemonių įgyvendinimo koordinavimą.

2. Ekstremalią energetikos padėtį reglamentuoja kiti įstatymai.

KETVIRTASIS SKIRSNIS INFORMAVIMAS

12 straipsnis. Informacijos teikimas

1. Įmonės, kurios verčiasi energijos ar energijos išteklių, naftos ar naftos produktų gavyba, gamyba, importu, eksportu, prekyba, vartojimu, taip pat valstybės ir savivaldybių institucijos privalo teikti informaciją Vyriausybės įgaliotai institucijai šio Įstatymo nuostatomis įgyvendinti. Informacijos apimtį bei jos teikimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija ir Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

2. Duomenys apie konkrečios įmonės sukauptas atsargas yra tarnybos paslaptį sudaranti informacija, kuri išlaptinama, saugoma, naudojama ir išslaptinama įstatymų nustatyta tvarka. Apibendrinta informacija apie valstybės naftos produktų atsargų kiekį yra vieša. Duomenys apie valstybės naftos produktų atsargas trečiosioms šalims teikiami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

PENKTASIS SKIRSNIS ATSAKOMYBĖ

13 straipsnis. Atsakomybė ir kontrolė

1. Įmonės atsako už atsargų kaupimą, tvarkymą, naudojimą.

2. Ekstremalios energetikos padėties laikotarpiu įmonės, kaupiančios, tvarkančios atsargas, savo veiklą gali nutraukti tik perdavusios atsargas kitiems ūkio subjektams, kaupiantiems ar tvarkantiems atsargas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

3. Asmenys, pažeidę šį Įstatymą, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

4. Atsargų kaupimą, tvarkymą kontroliuoja Energetikos valstybinė inspekcija prie Ūkio ministerijos (toliau – Energetikos valstybinė inspekcija). Atsargos yra kontroliuojamos bet kuriuo metu, neatsižvelgiant į nuosavybę, laikymo vietą ar sąlygas. Energetikos valstybinės inspekcijos pareigūnai pagal savo kompetenciją turi teisę įeiti į ūkio subjekto teritoriją, patalpas, tikrinti atsargas, patikrinti reikiamus dokumentus ir gauti jų kopijas. Patikrinimas įforminamas aktu. Akto formą ir užpildymo tvarką nustato Energetikos valstybinė inspekcija. Patikrinime gali dalyvauti ir kitų valstybės institucijų atstovai.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14 straipsnis. Atsargų sukaupimo terminas

Šio Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytos atsargos turi būti sukauptos iki 2009 m. liepos 31 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

REPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS
